

Efesios

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba yø 'yεc'εi Efeso.

¹ Nügä drá Pablo, bá εxcä Oja ngue drá representantegä ra Jesucristo. Nuyá, dadi zεnguagä yø ja'i ya o rá 'yε Oja, guehya yø ja'i ya εc'εi ra Jesucristo p'ua ra hnini Efeso. ² Dí nnegä ngue nuna Oja ma Papáua co 'nεhna ma Hmuua Jesucristo di jap'ahua 'nε da hyut'a ni mmuihua.

-----

³ Ma ga ja mamadihu na Oja rá Papá ma Hmuua Jesucristo. Porque nuju ngue ya dí n'yohua ra Cristo, ya bi jajpahua Oja. Nup'ua mahets'i 'dama 'dan'yo rá njapi mambí jap'ua, gue'a bi 'dacju'a ya. ⁴ Nu to gätho ya n'youi ra Cristo, ya xpá huan'na Oja hante di nhohra ximhai. I nnepe ngue da hyεp'ua ra nts'o ya yø ja'i xa huanhni, n'namhma ngue nup'ua ja rá hmi rá dä Oja, hin tema nts'o da thinnbi. ⁵ Nuna Oja di macju. Ya mandø njam'møtho xpá nzänni ngue ra Jesucristo da 'yøt'e ngue ga cohi ngue yø basigahua Oja. Nu'a te bi nja mpähä Oja da 'yøt'e, gue'a bi nja'a. ⁶ Nuna rá Ts'unt'ua Oja mathoguitho di madi, ya ma n'yohua naya. Ja ts'editho ngue zant'a ga εspahua Oja ya, porque mandøngu drá mate bi 'dacju.

⁷ Conná guehrá mate Oja, nuna rá Ts'unt'ua Oja bi du ngue bi yanju 'nε bi punnga ma ts'oquihua. ⁸ Mathoguitho di macju Oja. Bi xoga ma n'yomfεnihua, bi 'yøt'e ngue dá pahma hanja rá hya.

⁹ Nuna rá hya Oja himmi fadi hanja, bi 'yøt'e ngue da fadi hanja'a te xpá nzänni di nja. ¹⁰ Nu'a te ya xpá nzänni di nja, da 'yehra pa di nja'a. Nuna Oja, da japi di manda rá Cristo gátho'a tema cosa i ja, ngup'u mahets'i, nguua ja rá ximhai, gátho go di manda'a.

¹¹ Nu'a te ya xpá nzän'Oja di nja, gue'a øt'a. Ya mandø njam'møtho xpá nzän'Oja ngue nu to gátho ya dí n'yohu rá Cristo, ga nnuhu'a rá nho di un'Oja.

¹² Janangue'a, nuya rá mæditho dá εc'eihe ngue rá Yante na rá Cristo, ya nnu rá nho ørcahe Oja. Guehya jatho ngue ga εspahe Oja ya. ¹³ Xquet'a nu'mø gmi 'yøhmü na rá hoga 'da'yo hya majuaní ngue di nyanni tehü, ya gá 'yεc'eihe rá Cristo p'uya.

A nuyá, ngue guí n'yohu rá Cristo, ya bá 'ben'nahü rá Espíritu Santo. Porque ya xa yat'Oja ngue da pennbabi rá Espíritu Santo te'o gátho ya o rá 'yε.

¹⁴ Ngue ya bá 'benhna Espíritu Santo ga n'yohu, ya dí haxhu njuani ngue nu'a te gá rá nho xa yat'Oja di 'dacü, gá di nja. Nu'mø bi dát'i da 'yεc'ei'u to ja ngue da zo rá 'yε Oja, guehya yø hya jaua da 'yørpe. Nu te gá øt'Oja, gá tate. Janangue jatho da t'εspi.

-----
¹⁵ Nugä dí øde ngue janjuani guí hahni mmæi guí εc'eihe rá Hmu Jesús. 'Nε dí øde ngue gadi mahmu gátho'u to ya o rá 'yε Oja. ¹⁶ Janangue nugä hindí säya janjuani dadi ja mammadigä Oja conná ngue'ahü. A nuyá, zant'a dí mmat'Oja conná ngue'ahü. ¹⁷ A nuna Oja, guehna rá Oja na ma Hmuhu Jesucristo na, 'nε guehna rá Papá maguesε na. Janangue nuyá, dí äpä Oja ngue da 'yøt'e ngue da dinni mmæihü xandønho hanja Oja. ¹⁸ Nuna

Oja, bi zongah_u ngue di tocagah_u ra nho m'mefa. Dí äpi ngue da xoc'a ni n'yomfenih_u xandønho, n'namhma ngue da dinni mmuih_u hanja'a te ra hya dí tømhm_u di nja. Porque mazihotho'a te ra nho xa nzän'Oja di unni te'o gätho ya o rá 'yε.
 19 Dí äpä Oja ngue da dinni mmuih_u xandønho hanja, ngue nuna Oja mathoguitho ja rá ts'edi hinha rá nεgui. A nuna rá ts'edi Oja i ja, guehna fäts'i gätho'u to εc'ei na. Nuna Oja na, i udi ngue mathoguitho ja rá ts'edi. 20 Porque guehna Oja bi 'yøt'e ngue bi bennate ra Cristo 'mø mi du, 'nε bi zits'i i ma mahets'i ngue i mmip'u ja rá n'yei Oja. 21 Nuna ra Cristo bi t'unna cargo ngue tate, go guehna di manda gätho'u bi ja yø ts'edi mahets'i na, 'nεcua ja ra häi. Di manda yø dast'abi, 'nε gätho'u to mi da ja yø ts'edi. Nuna go 'bet'o na ngue gätho, da gue'u 'buhra pa ja p'uya, da gue'u di m'mahyø pa di 'yεp'u, gätho go di manda'a. 22 Nu te gäma cosa i ja, Oja bi japra Cristo ngue gä go di manda'a. 'Nε bi japi ngue ra Cristo go di manda gätho yø 'yεc'ei'a. 23 A nu'u yø 'yεc'ei, gue'u nnøpa do'yo ra Cristo'u. Nu'a ra Cristo n'youi gätho yø 'yεc'ei'a, 'nε 'bui hønnebi bi zä, bí 'bu mahets'i 'nε 'bucua ja ra ximhäi.

2

1 Nu'mø mam'met'o, xandønts'o te nmi øth_u. Ëntho ya xtá tuh_u ngue ma ts'oquih_u mi ja. 2 Xtá øth_u yø nts'o ja ua ja ra ximhäi. Xtá ørpah_u rá pähä ra zithu nuna di manda gätho yø ts'onthi i 'yo ndap'u bi zä. 'Nε gue'a ra zithu xa bennba yø mmui'u yø ja'i hinguí nne da 'yεc'ei Oja ya.

³ Nu'mø mañ'na ra pa gä xtá njah_u p'u tengutho øtyø ja'i hinguì pa Oja ya. Xtá øth_u'a te ma pähäseh_u. Nu'a te ra nts'o so ma mmaih_u, gue'a xtá øth_u'a. Janangue mama nsäh_u'a ra castigo da ja Oja, tengutho ra castigo da thohyø ja'i hinguì pa Oja ya.

⁴ Pε nuna Oja, mathoguitho di macj_u, 'nε mathoguitho di huεgah_u. ⁵ A nuyá, ngue dí n'yoh_u ra Cristo, ya bi 'dacj_u ra 'da'yo te ya. Porque nuju ya xtá tuh_u ngue ma ts'oquih_u mi ja. Pε nuna Oja, ra matetho bi 'yøt'e ngue bi yanj_u. ⁶ Nuna Oja, xquet'a da 'yøt'e ngue 'nεcj_u da zä ga bεnnateh_u tengutho ra Cristo ngue bi bεnnate. 'Nε da 'yøt'e ngue 'dap'u ganì mmih_u p'u mahεts'i. ⁷ Nguna ra hya xpá nzän'Oja di nja ya, n'namh_u ngue hangü ra pa di nεqui xandønho ngue janjuanì di macj_u, gue'a te ra nho bi 'yørcah_u conná guehra Jesucristo. ⁸ Nuna Oja, ra matetho bi 'yøt'e ngue bi yanj_u ngue dá εc'εih_u ra Jesucristo. Hinga εmh_u ngue ja tema nho dá øth_u ngue bi yanj_u. Sinoque bi nese Oja ngue bi yanj_u. ⁹ A nu ra ja'i, hinguì sä da 'yεna ngue ja tema nho da 'yøt'e ngue da zä di nyani. Janangue hinda zäp'u di 'yεts'i da 'yεna ngue nu'a te ra nho øt'e, gue'a di n'yan'a. ¹⁰ Oja bi 'yøt'e ngue ja ma'da'yo dá m'mah_u ngue dí n'yoh_u ra Jesucristo. Ya mam'met'o xpá nzänni ngue ya gda 'bäh_u'a ngue gä ra nho ga øth_u.

-----
¹¹ A nuya ngue hinyø judío_u, dami bεni te gmi jah_u 'mø yø pa xa thogui. Yø judío himmì nnu manho'ah_u porque ni do'yoh_u himma mhmεpya tengutho øtyø judío. ¹² Nu'u yø pa'u, himgmi

pahm̄u te'o n̄a r̄a Cristo. Mama hyaqui'ah̄u ya yø
 judío 'b̄ap'̄u ja r̄a häi Israel. H̄ingm̄i pahm̄u'a te r̄a
 cohi m̄i j̄auí Oja'̄u. N̄i x̄inga gue'̄u yø hȳa di yat'a
 Oja ngue gdi pahm̄u hanja. Aha gm̄i 'b̄ahm̄u ua
 ja r̄a x̄imhäi, 'be x̄ingm̄i tømhm̄u ngue x̄ta 'ȳeh̄ra
 pa x̄ta nyan'ah̄u Oja. H̄ingm̄i pahm̄u ngue 'b̄u
 Oja. ¹³ P̄ε n̄uya ngue guí n'yoh̄u r̄a Cristo ya, 'n̄ε bi
 d̄u conná guecj̄u, gue'a øt'e ngue gá pahm̄u Oja'a
 ya. ¹⁴ A n̄uyá, r̄a Cristo guehna bi 'yøt'e ngue ga
 n'amigoh̄u Oja n̄aya. Nḡu yø judío, nḡu'̄u h̄ingyø
 judío, ya n'na 'b̄aitho bi gohyø j̄a'i ya. Porque
 bi xotra Cristo ya yø hȳa mađi hyagah̄u. ¹⁵ N̄u'a
 r̄a ndate bi thohra Cristo, ja bi zep'̄u rá ts'edi r̄a
 ley n̄u'a mađi manda yø costumbre man̄i n'yo yø
 judío. N̄uya yo 'b̄ai yø j̄a'i mađi ns̄ui, ma'da'yo bi
 mpenhni ngue n'na 'b̄aitho bi gohi. Porque ya ḡa
 yø n'youi r̄a Cristo. Gue'a i hojpa'bi'a. ¹⁶ Porque
 n̄u'a i d̄u p'̄u ja r̄a pont'i r̄a Cristo, gue'a i n̄hojpaui
 Oja yø j̄a'i bi 'ȳεc'̄ei'a. Nḡu yø judío, nḡu'̄u h̄ingyø
 judío, n̄u'a r̄a njunt'i m̄i øt'e ngue mađi ns̄ui, ya
 bi zep'̄u. Bi ma ma penhni ḡaitho yo 'b̄ai yø j̄a'i
 tengutho 'mø n'na nc'̄eitho bi gohi. ¹⁷ R̄a Cristo
 bá ēh̄ε ngue bi xihra hoga 'da'yo hȳa yø j̄a'i ngue
 bi n̄hojpi. Bi xihra hȳa yø j̄a'i h̄immi pa Oja,
 x̄immangu yø judío ya m̄i pa Oja x̄quet'a bi xihra
 hȳa. ¹⁸ Conná guehna Cristo, nḡu yø judío, nḡu yø
 j̄a'i h̄ingyø judío, gue'a r̄a Esp̄iritu Santo f̄axcah̄u ya
 ngue da z̄ap'̄u ga n'amigoh̄u x̄anho'a r̄a Papá. ¹⁹ A
 n̄uyá, ya h̄ingyø 'dan'yo j̄a'ih̄u ya. Ya gue'ah̄u yø j̄a'i
 Oja ya, porque ya n̄i n'yoh̄u ḡaitho'̄u yø j̄a'i ya o rá
 'ȳε Oja.

²⁰⁻²² Nup'̄u ha nanga n'na r̄a nḡu ngue r̄a n̄ija,

nup'u brá fahra jado, n'youi mi'da yø do di tetra jado ngue rá nija Oja. Gue'ah'u yø do di tetra jado ngue rá nija ya. Nu'a rá Cristo, gue'a rá do bi du'mra jado'a. A nu'u yø representante p'uya co 'ne'u yø pøngahya Oja, gue'u yø do rá mæditho bi mε rá ngu'u. A nuya conná nguehra Cristo ya, nu yø ja'i hingyø judío, ya yø n'youi to gä εc'ei rá Cristo'u ya. Porque gæthogah, gue'a rá Espíritu Santo dí n'yohu.

3

¹ Nugä drá Pablo, dí ofädi ngue dí mmangä rá hya rá Jesucristo p'u 'bæhyø ja'i hingyø judío. ² Ya gui pahma ngue bi 'yørcagui rá mate Oja bi 'dajma 'bæfi ngue ga xi'ahu rá hoga 'da'yo hya. ³ Gä dá cuatä ua ja rá sæcua'a te gäma hya bi yurcagui Oja. Himmi fadi hanja na rá hya na. ⁴ A nu'mø gá nuhu na rá sæcua naya, ya gui hyaxhu njuani p'uya ngue nu'a rá hya rá Cristo himmi fadi hanja, bi jaqui dá padi hanja. ⁵ Nu'mø yø pa xa thogui, nuna Oja, hinjonni ja'i xa mbøni ngue xtí japi xta mbahna rá hya na. Pε nuyá, nuna Oja bá pennbabi rá Espíritu Santo'u yø representante co 'ne'u yø pøngahya ngue bi japi da badi hanja na rá hya na. ⁶ Nuna rá hya himmi fadi hanja, guehna rá hya ja ua naya: Ngue hinga høndyø judío di tocabi na rá njapi Oja, sinoque xquet'a 'nehyø ja'i hingyø judío di tocabi rá njapi Oja 'mø da 'yεc'ei rá hoga 'da'yo hya. Ya gä da gohi ngue yø ja'i Oja. Porque di tocabi'a rá nho ya xa yat'Oja ngue di unyø ja'i da 'yεc'ei rá Jesucristo.

-----

7 A nuyá, Oja bi 'yøtra mate bi 'dajhma 'befi ngue ga mmangä nã rã hoga 'da'yo hyã. 'Nε guesε Oja di 'dacrã ts'edi ngue da zã ga øt'ã nã rã 'befi nã. 8 Nugã, man'natho hinga njuanigã ngue gãtho mi'da yø ja'i ya o rá 'yε Oja. Pε guesε Oja bi 'yøtra mate ngue bi tocagã rã mmenthĩ ngue ga xicã rã hoga 'da'yo hyã yø ja'i hingyø judío. 'Nε ga xihyø ja'i ngue nu'mø bi 'yεc'ei rã Cristo, mathoguitho rã nho di tocabi hinha rá nzequi. 9 I nneque ngue ga japi da badi gãtho yø ja'i hanja nã rã hyã hingui fadi. Nunã Oja bi hoqui gãtho'a te ja ya, mandø njam'møtho xpã nzã'nã te nnepe di nja. Pε himmi fadi hanja, astã ja guehya ja bi fahya. 10 A nuyá, ya bi zønna pa ngue co 'nεhyø anxε bi ja yø ts'edi mahets'i da nu'a te da 'yørpabi Oja yø 'yεc'ei. 'Nε da nu ngue mathoguitho ja rá mfaði Oja. 11 Ya mandø njam'møtho xpã nzã'n'Oja'a te nnepe di nja. Pε ya bi nja 'mø mi t'εc'ei nã rã Hmu Jesucristo. 12 A nuyá, ngue ya dí εc'ei hã rã Cristo, ya nthummui ngue ma n'yohã Oja ya. 13 Janangue nugã dí xi'ahã ngue 'yo di tu ni mmaihã ngue dí sägã rã n'ũ ngue dí xi'ahã rã hoga 'da'yo hyã. Sinoque dami johyahã ngue nu'a te rã n'ũ dí thocã connã ngue'ahã da 'yøt'ahã rã nho nã.

-----

14 Janangue nugã dí ndantyøhmũ ngue dadi ja mammadi nã rã Papá mã Hmuhã Jesucristo. 15 Nunã rã Papá nã, nu'ũ bí 'bũ mahets'i, da gue'ũ 'bũcua ja rã häi, gãtho yø Papá. 16 Guehna mã datho ngue ja rá ts'edi nã. Janangue dí äpi ngue di zac'a ni mmaihã ngue da penhna Espiritu Santo di ha'ahã

ra ts'edi. ¹⁷ Dí äpi ngue nu te'o gätho ya guí εc'εih_u ra Cristo, høndra Cristo da 'yo ni mm_uih_u. A nu'a te gni mahni mmic'εih_u, janjuani ngue ni mm_ui gdi 'yøth_u. ¹⁸ Dí nnegä ya ngue gätho'ah_u co gätho mi'da yø 'yεc'εi, dami pahm_u xandønho Hague ngu gangu'a te gui macj_u ra Cristo. ¹⁹ Janangue dí äpä Oja ngue da dinni mm_uih_u xanho hanja na te gui macj_u ra Cristo, madague'a ngue hinjam'mø da zä ga pahm_u gätho'a te gui macj_u. Pe co ngu'a, man'na man'na di nequi ngue gui n'yoh_u Oja.

²⁰ Nuna Oja, ma datho ja rá ts'edi na, porque sä di un'a te t'äpi. Hinga hont'a te ra hya so ma mm_ui dí äph_u di uni, sinoque man'na xangu di uni ngue'a te t'äpi. A nuyá, nuna rá ts'edi Oja i ja, guehna di hacj_u ra ts'edi naya. ²¹ Nu to gätho dí εc'εih_u ra Jesucristo ya, ma ga εpah_u Oja para zantho. Da ngut'atho.

4

¹ Nugä dí ofädi ngue dí ørpabi rá 'befi ra Hmu Jesús. Pe nuyá, dí xi'ah_u ngue gui mportah_u xandønho. Nuna te ra hya i zon'nah_u Oja gdi n'yoh_u, gue'a gui 'yøth_ua. ² O gadi 'yεx'mø gui yah_u, mahotho gdi nyah_u. Dami seti te gadi n'yørpah_u. Di nequi ngue n'na ngu n'na gadi mahni mmic'εih_u. ³ Da mäx'ah_u ra Espíritu Santo ngue da 'yøt'e ngue xøgue n'na hyatho gui mmamhm_u. Dami ja ndumm_ui ngue hinjam'mø gui njunth_u. ⁴ Nu to gätho ya dyø 'yεc'εih_u, entho n'na nc'εitho p'ua da nnuj_u Oja. Nu'a ra Espíritu Santo dí n'yoh_u, n'nat'a'a. Nuna te ra hya dí

tømhmu di nja m'mefa, n'nat'a na ra hya gá nzon-
ngahmu Oja. ⁵ N'nat'a ma Hmuhu. N'nat'a ma
nt'ec'ei hu i ja. N'nat'a ra nxixya i jajmu. ⁶ 'Nε n'nat'a
Oja i 'bui, gue'a ra Papá'a ngue gátho. 'Nε gue'a di
manda gáthogahmu'a. Gue'a 'bui ndap'μ bi zä'a. 'Nε
gue'a di n'yohmu gáthogahmu'a.

⁷ Nup'μ ha di mpeti yø 'yεc'ei, bi zännba ra Cristo
n'na ngu n'najmu'a te ja ngue ga øthmu. Di hacju
ra ts'edi ngue da zä ga øthmu'a te nnepe ga øthmu.
⁸ Nguna mmamp'μ ja ra Maca Libro ngue εna:
“Nuna ra Cristo bi ma mahets'i, pe 'be bi dapi
gátho'μ yø nsaiui. 'Nε mandøngu drá mate bi unyø
ja'i bi gocua ja ra ximhäi”, i εna. ⁹ ¿Te nne da
manna ra hya embi ngue bi ma mahets'i? I nne
da ma ngue ra Cristo bi zøcua ja ra häi 'nε bi
mengui, i ma mahets'i. ¹⁰ Nuse na ra Cristo bá
nεxpμ mahets'i, bi zøcua ja ra häi. 'Nε bi ma asta
ndøya maya bi ja ra c'amahets'i para ngue di nεqui
ngue ndap'μ bi zä 'bui ngue di manda.

¹¹ N'na ngu n'na yø ja'i, bi zännba ra Cristo'a te
ja ngue da mēfi. Bi 'yεxyø ja'i ngue dyø repre-
sentante. Mi'da p'μya, bi 'yets'i ngue da manna
hya di bεnnbabi Oja ngue da ma. Mi'da p'μya,
bi 'yets'i ngue di n'yo ngue da manna hoga 'da'yo
hya. Mi'da p'μya, bi 'yets'i ngue di m'met'o ngue
dyø mamhya p'μ ha 'bμhyø 'yεc'ei. Mi'da p'μya, bi
'yets'i ngue dyø xännbate ngue ra hya. ¹² Nuyya yø
ja'i bi 'yets'i, guehya da japi gátho yø 'yεc'ei ngue
da 'yøtra 'bēfi di manda ra Cristo da 'yøtyø ja'i ya.
Guehya man'na di hatra ts'edi yø 'yεc'ei 'bμcua ja
ra ximhäi ya. ¹³ Di mpefi asta gue'mø da zädi
ngue xøgue da 'da'igu ma nt'ec'ei hu, 'nε ga pahmu

xandønhø'a rá Ts'unt'u Oja. Man'na man'na dí thini xanho hanja rá hya, ya da zä ga n'yohu tengutho i n'yo rá Cristo p'uya. ¹⁴ Ya hinga øthu tengutho øtyø t'ubasi p'uya. Porque yø basi hinguí henni ga thät'i. Tengutho 'mø te haxra ndahi ni ma ua, ni ma nu, njarbutho yø basi, hønt'o bi zä maxädi tenni. Anu'u yø xännbate ngue yø hyäte, xøgue ga mbatho da hyoni ha di hyätyø ja'i. I nne'u ngue ga tenhna'a rá fehni hya i xännbate. ¹⁵ Pε nuju, ma ga ja ndummäi ga mmamhmu na rá hya majuaní. Ma ga udi ngue dadí mahmu'u yø ja'i dí xihmu na rá hya na. Ma ga homhmu rá hya ngue man'na gda cohmu tengutho rá Cristo. Nuna rá Cristo, guehna 'bet'o na ngue di manda gätho yø 'yεc'ei, tengutho rá ya rá ja'i i 'bet'o ngue di mandabi rá do'yo. ¹⁶ Ngue guehna rá Cristo 'bet'o ngue di nnøpa yahu ya, nu'u yø xequi ha di ntøtrá do'yo rá ja'i p'uya, go guecju'a. Anu'mø ngue ca xanho yø hyundo'yo, gätho 'da gui mpetho, ya xanho i ja. Njarbutho ya, nu'mø di mmaði n'na ngu n'na yø ja'i, gätho 'da ga hyadra ts'edi di mpefi xanho.

-----

¹⁷ Nuna ma Hmuhu Jesucristo, go di 'dacä rá ts'edi na guehna rá hya dí xi'ahu ya. 'Yoni mantho gui øthu'a rá nts'o ga 'yo yø ja'i hinguí pa Oja. Nuya yø ja'i ya, nu'a rá nts'o so yø mmäi, gue'a øt'a. Pε hinte di muui te øt'e. ¹⁸ I njot'i yø n'yomfeni, hinguí pa'a rá 'da'yo te di un'Oja. Porque mandø nnaxitho yø n'yomfeni. Hindi n'uní da sifi ha di njap'u dí ba Oja, janangue hinguí paði hanja. ¹⁹ Janjuani ngue xa unyø mmäi yø ja'i'a rá nts'o

gá 'yo. 'Be xingui ja yø 'be'isä. Éna gue man'na di johya 'mø 'dama 'dan'yo ma nts'o øt'e.

²⁰ Pε hinga ngu'a ra hya gá 'yøhmα bi nxännbate ra Cristo. ²¹ Majuanì ngue ya gá 'yøhmα na te ra hya bi nxännbate ra Jesucristo. Nuna ra hya naya, guehna majuanì na, 'nε guehna ra hya xänngahα ra Jesús. ²² Janangue nuyá, nu'a te gá ra nts'o gmanì n'yohα mam'met'o, damì hychmα p'α'a ya. Porque nu'a ra nts'o gmadì ho gui 'yøthα, mì hät'atho nì n'yomfεnihα'a. ²³ A nuyá, damì 'yøt'e ngue da gom'na'yo nì n'yomfεnihα ya. ²⁴ Gátho ma'da'yo'a te gdì n'yohα. Gä ra nho gdì n'yohα. Tengutho Oja majuanì ngue xandønhø'a, gui njathα p'αya, gá ra nho gui 'yøthα, hìn tema nts'o gui 'yøthα.

²⁵ A nuyá, 'yo guí mmamhmα ra fehni. N'na ngu n'na'ahα, gá majuanì guí xihni mmic'εiui. Porque gátho yø 'yεc'εi tengutho 'mø n'na nc'εitho di jahα'α. ²⁶ Nu'mø guí ncuεhα, man'nan'yo mì 'yøt'e ngue da gohi ngue dra ts'oqui'a nì cuεhα. Da thotho'a nì cuεhα, 'yo guí nnehα ngue gá ra nganì ra pa guí ncuεhα. ²⁷ 'Yo gadì unhnα ra 'yu ra zithu ngue gui 'yøthα'a te rá pähä.

²⁸ Nu ra ja'i mará bε, da hεp'α'a rá mfε, di mpεfi. Nu ra ja'i ngue rá 'befise da 'yøt'e, gue'a di dinì te da zi'a, janangue di nja te di unyø ja'i hìn'yα te da hyoni.

²⁹ 'Yo tema ts'omhya guí mmamhmα. Sinoque ra hoga hya guí mmamhmα, da gue'a ra hya da 'yørpabi ra nho yø ja'i da 'yøde. ³⁰ 'Yo guí øthα ngue da dü rá mmαi ra Espíritu Santo ngue n'na ra ts'oqui gui 'yøthα. Porque dí n'yohα ra Espíritu

Santo, ya di haxh_u njuani_i ngue ya dí oh_u rá 'yε Oja, 'nε fäc_u asta_i gue'mø bá εp'_u ma Yanteh_u.

³¹ A nuyá, dami_i hychm_u p'_u gätho ya yø hya_i ga xi'ah_u ya. Ra sui, ra cuε, ra njunt'i, ra ts'ate. 'Yo to gui_i nnu_i man'uh_u. ³² Nu'a ja ngue gui 'yøth_u, dami_i n'yørpah_u ra_i nho n'na ngu_i n'na'ah_u. Di nja ni_i yemm_uih_u. Dami_i mpunnbi_i n'na ngu_i n'na'ah_u ngue'mø 'bui to hinga_i gue'a øt'e, tengutho Oja bi pun'nah_u conná guehra_i Cristo.

5

¹ Nuna_i Oja, janjuani_i ngue di mac_uj_u ngue ya yø basigah_u. Janangue nuyá, ma ga øth_u tengutho øt'Oja. ² Ma ga mahma_i mmic'εih_u tengutho gui_i mac_uj_u ra_i Cristo. Nuná, asta_i bi ndä ngue bi du conná guec_uj_u. Oja bi nu_i manho ngue gue'a bi gohi ngue ra 'bøt'e i_i nhohma_i ts'oquih'a.

³ Ya gui_i oh_u rá 'yε Oja ya. Janangue nuyá, 'yo di so ni_i mmuih'a_i ra n'yots'om'mäi. 'Yo tema nts'o gui_i øth_u. 'Nε 'yo gui_i εhm_u ngue gue'a ra mεnyu_i ma datho di_i muui. ⁴ 'Yo tema ts'omhya_i gui_i mmamh_um_u. 'Yo gui_i mmamh_um_u yø hya_i hinte ni_i bøntho. Porque nuya yø hya_i ya, hinni_i 'yup'_u ngue gui_i mmamh_um_u ya. Nu'a ra_i hya_i ni_i 'yup'_u gui 'yøth_u, gue'a ngue njandyatho gui_i ja mammadih_u Oja'a. ⁵ Ya gui_i pah_um_u ngue nup'_u di_i manda ra_i Cristo, co 'nεhrá Papá, nuya yø ja'i_i ngue yø 'yots'om'mäi hinda_i ma macut'i_i p'_u ya. Da guehyø ts'oc'εi, da guehya yø ja'i_i ngue hønt'a_i te pεs'ua ja_i ra ximhäi so yø mm_ui ngue di xandi, hinda_i yarb_u ya. Porque nuya yø ja'i_i njap'_u, nu'a te ra_i cosa ni_i ma yø mm_ui, gue'a thanne'a, hinga_i gue'a Oja i thanne.

6 Maṭonma hyä'ah_u ngue gui 'yøth_u ya yø nts'o dí xi'ah_u. Porque nu to øtya yø hyä dí xi'ah_u ya, ngue fεspatho rá hyä Oja, guehya da japrā castigo Oja ya. 7 Man'nan'yo mi 'yøt'e ngue gui 'yøth_u tengutho øtya yø ja'i dí xi'ah_u ya.

8 Nu'mø mam'met'o, Gä ra nts'o nmará n'yoh_u. Pe nuyá, ya ma n'yoh_u ra Cristo ya. Ma gdá n'yoh_u'a te nne Oja gdá 'yoh_u ya. 9 Nu ra ja'i ngue xojpabi Oja rá mm_ui, Gä ra nho ga 'yo ra ja'i. Nu'mø ha ya, Gä majuan_i te mma. Nu'a te di manda Oja, gue'a øt'a. 10 Dami ja ndummai_u ngue nu'a te nnu manho Oja, gue'a gui 'yøth_u'a. 11 Man'nan'yo mi 'yøt'e ngue go gui 'yøth_u tengutho øtyø ja'i xants'o ga 'yo. Dami japh_u ngue da bahyø ja'i ngue ra ts'oqui'a te øt'e. 12 Nu'a ra nts'o nt'aguitho øtyø ja'i, ya ra 'be'isátho ngue da hmangua'a. 13 Pe nu'mø da ma nsadi ra hyä ha rá nja na ra nts'o nt'aguitho øtyø ja'i, da bahyø ja'i ngue ra ts'oqui øt'e. 14 Janangue emp'_u ja ra Macá Libro: “Nup'_u 'bahyø ja'i entho ya xa ndu, da xoc'a ni mm_ui ra Cristo. Entho ja gui nnu'a nt'aha”, i ena.

15 Janangue nuyá, dami fähm_u xanho te gdi n'yoh_u. 'Yo gni 'yoh_u tengutho ga 'yo yø ja'i hingui pa Oja. Sinoque dami 'yøt'e ngue di nequi ngue gui pahm_u Oja. 16 Dami ja ndummai gui mpefi ngue gui mmamhm_u ra hyä. Porque yø pa dí 'b_uhm_u, xandøngu ra nts'o i ja. 17 Janangue nuyá, 'yo gyø 'yamm_ui_u. Nu'a te rá pähä ma Hmu_u Jesucristo, dami ja ndummai ngue da dini xanho ni mm_ui_u hanja ra hyä, n'namhma ngue gue'a gui 'yøth_u'a. 18 Para ngue gui m'mamma pähä_u, 'yo gadi unni mm_ui_u ra n'iti. Porque ra n'iti

xants'o te øt'ah#a. A nuyá, go dami unni mmaih#a ra Espíritu Santo ngue da gue'a da xän'nah# te ja ngue gui 'yøth#a. ¹⁹ N'na ngu n'na'ah#, nu'mø gui yah#, nu'# yø hya mazihotho nt'ot'i p'# ja yø salmo, gue'# dami nxihm'#, 'nε'# yø hya nt'ot'i p'# ja yø alabansa. Dami ja mammadih#a ra Hmu Jesucristo p'# ja ni mmaih#. Gui 'yεspah# conyø salmo 'nε conyø alabansa gui turpah#. ²⁰ Rángue gui εC'εih# ma Hmu# Jesucristo, nuna Oja ma Papáh# da 'yø'mø gá zohm#. Janangue nuyá, zant'a gui ja mammadih# ya ngue'a te gä ra nho ørch#.

-----
²¹ A nuyá, ngue gui nnu mansuh# Oja, dami mfäts'i n'na ngu n'na'ah# ya.

²² Ague gyø xisuh#, dami 'yεC'εi ni damme 'mø nzo'ah#. Porque gue'a di manda ra Hmu Jesucristo'a. ²³ Porque ra n'yoh# i 'bet'o'a ngue di manda rá xisu, tengutho ra Cristo i 'bet'o'a ngue di manda yø 'yεC'εi. Nu'a ra Cristo bi yanyø 'yεC'εi, gue'a 'bet'o'a ya, tengutho rá ya ra ja'i, 'bet'o ngue di mandabi rá do'yo. ²⁴ A nuya yø 'yεC'εi i øt'e te di manda ra Cristo. Xquet'a njarbatho yø xisu ya, da 'yøt'e te gä di 'bεpyø damme.

²⁵ Ague n'yø'ah#, dami mahni xisuh#, tengutho ra Cristo di mahyø ja'i bi 'yεC'εi, asta bi du ngue bi yani. ²⁶ Nguna bi 'yørpabi yø 'yεC'εi para ngue di zo rá 'yε Oja. Co nuna ra hya bi 'yεC'εi yø ja'i bi hojpa yø ts'oqui. Bi nxixya p'#ya ngue ya bi hyεp'# ra nts'o. ²⁷ I nne ngue nu'mø bá εp'# mahøn'a ra Cristo, gätho yø 'yεC'εi da 'yεspi, porque ya hin temä nts'o da dinnbi.

28 A nu yø n'yohu i jatho ngue di mahyø xisu. Tengutho ga mmährá do'yo, di jarbu rá xisu. Porque nu rá n'yohu di máhrá xisu, i øtrá güenda rá n'yohu ngue rá do'yose di mađi. 29 'Nε hinjo'o n'na rá ja'i ngue di sáhrá do'yo, sinoque fáhrá do'yo rá ja'i 'nε pεpi. Njarbutho'a te ørcáhu rá Cristo ya, fácjε 'nε i pεjpađu. 30 Porque rá Cristo, i nnøpe ngue rá do'yogáđu. 31 N't'ot'i p'ε ja rá Macá Libro ngue εna: “Nu'mø bi nthátra n'yohu, rá n'yohu p'εya sop'ε rá papá 'nεhra mamá ngue 'báhmj rá xisu. Nuya yo nc'εi ya, di nne n'na ngu n'na, janangue ya hinguj yo nc'εi, sinoque εntho n'na nc'εitho”, εnna hya. 32 Nuna rá hya na, mazihotho hma te nne da ma. Porque ga mbøni ngue rá Cristo ya yø n'youi yø 'yεc'εi 'nε gue'ε yø 'yεc'εi nnøpe ngue rá do'yo. 33 Pε xquet'a i nne da ma ngue n'na ngu n'na yø n'yohu jatho di mahyø xisu. Tengutho ga nne ngue di ma mamađi, di jarbutho rá xisu ya di mađi. A nu rá xisu p'εya, i jatho ngue da nu mansu rá damme.

6

1 Ague gyø basihε, nu'mø bi zo'a ni papá ogue ni mamá, damj 'yεc'εi te xi'áhu. Porque gue'a jatho ngue da 'yøtyø basi ya εc'εi rá Cristo'a. 2 Guehna rá mεditho rá hya mmamp'ε ja rá ley Oja na, ngue nu rá ja'i da 'yøt'e te xi Oja, da dinnbabj rá njapj Oja. Guehna rá hya naya ngue εna: “Damj su ni papá, damj su ni mamá. 3 Nu rá ja'i da 'yøtya yø hya ya, ya'atho rá pa di m'mεcua ja rá häi, 'nε di m'mεmma pähä”, εnna hya.

⁴ A nu yø n'yoh_u conyø xisu, ngue ya 'b_uhyø b_usi, 'yo di honnb_i ha d_i mbøc_ue yø b_usi. Sinoque di tede xanho, da b_udi ngue da zamm_i. 'N_e da xännb_a yø b_usi ngue da 'y_ec'ei r_a Cristo.

-----

⁵ Ague gyø hmiq_uih_u, dam_i 'y_ec'ei n_i hm_u gadi mp_ehm_u ua ja r_a häi. Majuan_i ngue n_i mm_ui gdi 'yørp_abi m_asu n_i hm_uh_u. N_i mm_ui gdi 'yøtr_a 'b_efi gu_i p_ehm_u, gu_i 'yø'n_i güend_ah_u ngue tengutho 'mø gdi ørp_ah_u r_a 'b_efi r_a Cristo. ⁶ Gui hyumb_abi 'mø gadi mp_ehm_u. 'Yo gu_i nneh_u ngue høn'mø nnu n_i hm_u gu_i h_umb_ah_u, sinoque gu_i 'yøt'e ngue yø m_efi'ah_u r_a Cristo. Co gätho n_i mm_ui gdi 'yørp_ah_u'a te r_a pähä Oj_a. ⁷ Nu'mø ja te gu_i p_ehm_u, con n'na r_a pähä gdi 'yøth_u r_a 'b_efi. Gui 'yø'n_i güenda ngue r_a Cristo gu_i ørp_ah_u r_a 'b_efi, h_ingue m_asque gu_i 'y_emhm_u ngue r_a ja'itho gu_i ørp_ah_u r_a 'b_efi. ⁸ Porque ya gu_i p_ahm_u ngue nu'a r_a Hm_u Jesu-cristo, nu'a te r_a nho x_a 'yøt'e n'na ngu n'na r_a ja'i, gue'a r_a nzäbi r_a ja'i di un'na. Nu'mø 'b_uhr_a hm_u ogue h_injo'o r_a hm_u n'na r_a ja'i, nu te r_a nho x_a 'yøt'e, gue'a r_a nzäbi di t'un'na.

⁹ Ague gyø hm_uh_u, dam_i 'yørp_abi r_a nho n_i m_efi gu_i sih_u. 'Yo gadi pih_uh_u yø m_efi. Dam_i b_emhm_u n_a r_a h_ya ja ua. Ngu'u yø hm_u ua ja r_a ximhäi, ngu'u yø hmiq_ui, n'nat'a n_i Hm_uh_u b_i 'b_u mah_ets'i. A nu'a p'ya, h_ingui huantho yø ja'i ørp_a m_asu'a.

-----

¹⁰ Ague m_a zi cu'ah_u, dam_i zajn_i mm_uih_u conna ts'edi di 'da'a m_a Hm_uh_u. Porque hønt'a tate ja r_a ts'edi'a. ¹¹ Nun_a r_a h_ya di 'da'ah_u Oj_a ngue gdi mfäh_u, dam_i 'yøth_u ngue tengutho 'mø da

m'mant'i'ah_u n_a r_a h_ya n_a. Janangue d_a z_a gui t_ajpa_h r_a h_ya r_a zithu nu'a nne d_a hy_ac_u.
 12 Porque nuna r_a tunhni d_i o_th_u ya, hinga gue'_u ma mmic'e_i dadi ndunhn_u, sinoque nu'_u dadi ndunhn_u ya, gue'_u y_o ts'onthi ja y_o ts'edi ngue d_i manda r_a nts'o ja ua ja r_a ximhai. I 'yo may_a ndap'_u bi z_a. 13 Janangue d_i nd_u xanho ni n'yomf_eni_hu ya co nuna r_a h_ya d_i 'da'ah_u Oja, guehna gdi tac_u r_a nts'o n_a. Nu'm_o d_a 'y_ehra ora ngue gui nth_eh_u n'na r_a h_ya xants'o, 'yo d_i dap'ah_u. Nu'm_o ngue g_a 'y_oth_u n_a r_a h_ya naya, ya d_a xanho ni n'yomf_eni_hu 'm_o.

14 Nu r_a soldado 'm_o ngue ya x_a ns_a ngue d_a ma r_a tunhni, ya x_a d_utra ngut'i, ya h_a r_a njudi d_i nyani, 'n_e he r_a he ngue r_a t'egui. Dami njath_u p'uya ngue gdi nyamhm_u n_a r_a h_ya majuan_i. Nu'a te xanho, g_a gue'a gui 'y_oth_u'a. 15 Nu r_a soldado 'm_o ja ngue ha d_a ma, ya x_a ns_a, hinha g_a hy_ehy_o 'boxthi. Dami njath_u p'uya, gui ja ndumm_u ngue gui mma gu_a mamhm_u r_a hoga 'da'yo h_ya. Gu_a xihm_u r_a h_ya y_o ja'i ngue ha d_i z_a d_i nhojpau_i Oja. 16 Nu r_a soldado h_a r_a njudi. Nu'_u y_o ns_a n'youi r_a sibi bi eny_o ns_uiui hingu_i thot'i. Gui njath_u p'uya co nu'a ni nt'_ec'_ei_hu i ja, ya hinda z_a d_a dap'ah_u r_a zithu. 17 Gui 'y_ot'e tengutho 'm_o gdi hush_u r_a f_ui t'egui, hinte d_a thot'i. Dami njath_u p'uya, n'nat'a b_eni ngue ya bi nyanni teh_u. Nuna r_a h_ya Oja d_i 'da'ah_u r_a Espiritu Santo, guehna gui nnopa juai_hu n_a, ngue gdi taph_u r_a h_ya y_o ja'i.

18 'Yo d_i cohni mm_ui_hu, mat'Ojah_u hang_u r_a pa. 'Yaph_u Oja'a te gam_a h_ya d_i b_en'nah_u r_a Espiritu Santo gui 'y_aph_u. G_atho y_o ja'i ya o r_a 'y_e Oja d_ami

marpah_u Oja yø ja'i, 'yogui säyathoh_u. ¹⁹ Xquet'a 'n_εcä dami marcah_u Oja n'namhma_u ngue Oja di 'dacrä hyä ga mma. Nup'_u ha ga mmanä_u hyä, ga hä rä ts'edi ngue ga mmanä_u hyä. Nuna_u rä hoga 'da'yo hyä, hinga_u su ga xicä yø ja'i hanja nä rä hyä nä. Porque hingu_i pahyø ja'i nä rä hyä nä. ²⁰ Oja bi 'y_εxqui_i ngue drä representangu_i ngue ga mmanä_u nä rä hoga 'da'yo hyä nä. A nuyä, ngue di mmanä_u nä rä hyä nä, ya di ofädi. Janangue dami marcah_u Oja n'namhma_u ngue nuna_u rä hyä ni 'y_εhma_u xi ga mma, da zä ga hä rä ts'edi ga mma xanho rä hyä.

-----
²¹ Nuna_u mä zi cuh_u rä Tíquico, xquet'a _εmm_εi di mpefi ngue ørpabi rá 'b_εfi rä Hmu. Nu'mø bi map'_u naya, go da xi'ah_u te dädi jagä nä. 'N_ε da xi'ah_u te di øt'ä ua. ²² Nuna_u rä Tíquico di _εt'ä p'_u nä ngue da ma di z_εngua'ah_u. 'N_ε dan_i xi'ah_u te dädi ja. Nuna_u rä hyä da xi'ah_u p'_uya, di haträ ts'edi ni mm_uih_u nä.

²³ Di nnegä ya ngue nuna_u Oja mä Papáhu co 'n_εhna mä Hmu_u Jesucristo di ðarpabi yø nt'_εc'_εi to gätho ya ja yø nt'_εc'_εi, 'yo dädi njunt'_i, sinoque di mahyø mmic'_εiui n'na ngu n'na. ²⁴ Oja di japi te'o gätho ngue yø mm_ui gui mä'a mä Hmu_u Jesucristo. Dä ngut'ätho.

Ja ua ra 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i
New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi,
Tenango)

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

Copyright Information

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Tenango

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f